

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 329/2018-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátska kancelária, Podbrezovská 34, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 198/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 198/2009 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 26 C 198/2009 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému v sume po 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré im j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 855,07 € (slovom osemstopäťdesiatpäť eur a sedem centov), ktorú j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť na účet advokátky JUDr. Elene Ľalíkovej, advokátska kancelária, Podbrezovská 34, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 329/2018-7 z 20. júna 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „s'ťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 198/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu s'ťažnosti vyplýva:

«I.

1. *Sťažovatelia sa dňa 20.7.2005 začali domáhať na Okresnom súde Bratislava I /ďalej len „okresný súd“/ voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré sa v priebehu sporu ustálilo na sume 560.056 EUR za obdobie od 1.7.2007 až do 1.5.2012, kedy exekučne nehnuteľnosť vypratal, za ktoré užíval nebytové reštauračné priestory v obvode BA I bez toho, žeby sťažovateľom za toto užívanie platil.*

2. *V priebehu doterajšieho konania okresný súd vydal jedno meritórne rozhodnutie dňa 11.7.2013, ktoré odvolací súd uznesením z 6.12.2015 zrušil a vec opätovne vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.*

3. *Ostatné pojednávanie vo veci bolo nariadené na 17.10.2017, na ktoré sme sa dostavili s nádejou, že súd veľmi jednoduchú vec opätovne rozhodne; až na súde sme sa dozvedeli, že termín pojednávania bol zrušený novou sudkyňou, ktorej vec bola pridelená v rámci zmeny rozvrhu práce.*

II.

Takto môžeme konštatovať, že vec, ktorá patrí medzi štandardné agendy, s jednoduchým skutkovým a právnym stavom - zaplatenie užívateľom nebytového priestoru primeraná odplatu za jeho užívanie - ktorý sa dal skončiť na prvom a jedinom pojednávaní /§ 114 ods. 1 OSP, teraz ide o § 157 a § 179 OSP/, trvá v nerozhodnutom stave 6 rokov a vyše 3 mesiace, počas ktorých sa sťažovatelia vystavení veľmi ťaživej právnej neistoty, frustrácie, beznádeje či bezmocnosti a aj obavy, že prídu o svoj majetok, spočívajúci nielen v strate úžitku v žalovanej sume, ale aj strate nehnuteľnosti po tom, čo užívateľ v inom spore OS BA V vysúdil dňa 5.10.2017 voči sťažovateľom tzv. zhodnotenie ním užívaných tzv. zhodnotenie ním užívaných NP v sume 466.313,50 € s úrokom z omeškania 12,5 % od 19.12.2003, hoci išlo o dubióznu pohľadávku a navyše skonsumovanú neplatením za ich užívanie od roku 2003 a svoju podnikateľskú činnosť zameral už len na získanie celej nehnuteľnosti, v ktorej sa nachádzajú aj podnikateľské priestory - nebytové priestory.

III.

1. *Jedným zo základných pilierov právneho štátu je právna istota. Tá je spravidla do určitej miery narušená vyvolaním súdneho konania, a preto ľudskoprávne inštrumenty*

trvajú na tom, aby súdne konanie prebehlo v primeranej dobe, a to či už podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, či čl. 6 ods. 1 dohovoru.

2. Domnievame sa, že doterajšia dĺžka konania je extrémne neprimeraná a aj podľa judikatúry ÚS SR či ESLP v rozpore s uvedenými článkami.

3. Predmetom konania je existenčný majetok sťažovateľov, takže už samotná existencia sporu vnáša do ich života značnú záťaž, pocity beznádeje až dosahujúcich podobu skutočných útrap. Preto ako kompenzáciu žiadame priznať každému sťažovateľovi sumu po 8.500 EUR /1000 € za rok konania podľa rozh. ESLP vo veci Apicella v. Taliansko ap./ a nahradiť trovy konania pred ÚS SR. Žiadame prijať tento nález:

Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], garantované čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 26C 196/2009, porušené bolo.

OS Bratislava I prikazuje konať vo veci sp. zn. 26C 196/2009 bez zbytočných prietáhov.

[REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie každému po sume 8.500 EUR, ktorú sumu im vyplatí Okresný súd Bratislava I v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti nálezu.

[REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej sume 551,58 EUR - odmena za dva úkony PP po 220,99 s poukazom na § 13 ods. 2 AT + 2 x 8,84 RP = 455,66 + 20 % DPH, t.j. 51,52 € - ktorú sumu zaplatí Okresný súd Bratislava I na účet JUDr. Eleny Lalíkovej, v lehote do 1 mesiaca.»

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou listom sp. zn. 1 SprV/327/2018 z 11. júla 2018, a právna zástupkyňa sťažovateľov stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu zo 14. augusta 2018.

3.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla chronológiu úkonov vykonaných v napadnutom konaní a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„... dovoľujem si Vám v úvode môjho vyjadrenia ku konaniu vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 26 C 198/2009 oznámiť, že netrvám na ústnom pojednávaní doručenej ústavnej sťažnosti.

... Žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia bola doručená Okresnému súdu Bratislava I dňa 20.07.2009. V tomto prípade je nutné spomenúť, že sťažovatelia dňa 24.05.2005 podali voči žalovanému na tunajšom súde podanie - návrh na vydanie predbežného opatrenia - zákaz nakladať s vecami a právami a podanie - žaloba o vypratanie nebytových priestorov s príslušenstvom. Predmetná vec bola vedená pod sp. zn. 14 C 147/2005 a bola právoplatne skončená dňa 19.05.2010.

Po preštudovaní spisového materiálu mám za to, že v predmetnom konaní sp. zn. 26 C 198/2009 ide o skutkovo a o právne zložitú vec, čo vyplýva aj zo samotného predmetu konania. Aj keď je nepochybné, že tunajší súd vo veci sp. zn. 26 C 198/2009 nekonal bezodkladne v období od 02.10.2009 do 02.07.2010 som toho názoru, že na celkovú dĺžku konania malo vplyv i to, že v predmetnom konaní tunajší súd musel vyzývať sťažovateľov na odstránenie väd žaloby, ako aj na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu, pričom sťažovatelia na výzvu tunajšieho súdu nereagovali a súdny poplatok nezaplatili a preto tunajší súd konanie zastavil uznesením zo dňa 05.05.2011, č. k. 26 C 198/2009-30. Následne tunajší súd rozhodoval o oslobodení sťažovateľov od platenia súdnych poplatkov.

K predĺženiu konania prispeli aj tieto ďalšie skutočnosti:

- tunajší súd dvakrát rozhodoval o zmene petitu žaloby a dokonca dňa 26.02.2013 vyzýval právnu zástupkyňu sťažovateľov, aby najneskôr na súdnom pojednávaní dňa 12.04.2013 upravila petit žaloby. Tunajší súd dvakrát odročil pojednávanie nariadené na deň 12.04.2013 z dôvodu ospravedlnenia právnej zástupkyne sťažovateľov a na deň 22.11.2016 z dôvodu návrhu sťažovateľov na prikázanie veci Okresnému súdu Bratislava V z dôvodu vhodnosti.

- tunajší súd z dôvodu posúdenia otázky prerušenia konania sp. zn. 26 C 198/2009 v súvislosti s konaním vedeným Okresným súdom Bratislava V pod sp. zn. 12 C 313/2003, zisťoval stav konania vedeného na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 12 C 313/2003. Dňa 13.03.2018 tunajší súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-368 prerušil konanie, a to až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, vedenej Okresným súdom Bratislava V pod sp. zn. 12 C 313/2003.

Vychádzajúc z prehľadu jednotlivých úkonov vykonaných v spise sp. zn. 26 C 198/2009 vyplýva, že dňa 12.08.2009 tunajší súd vyzval sťažovateľov na odstránenie väd žaloby. Dňa 02.10.2009 tunajší súd vyzval uznesením č. k. 26 C 198/2009-9 žalovaného na vyjadrenie sa k žalobe. Dňa 02.07.2010 tunajší súd žiadal o pripojenie spisu 14 C 147/2005. Dňa 30.07.2010 tunajší súd opätovne žiadal o pripojenie spisu 14 C 147/2005. Dňa 22.12.2010 tunajší súd opätovne žiadal o pripojenie spisu 14 C 147/2005. Dňa 04.03.2011 tunajší súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu. Dňa 05.05.2011 tunajší súd konanie uznesením č. k. 26 C 198/2009-30 zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku. Dňa 06.06.2011 tunajší súd vyzval sťažovateľov na preukázanie majetkových a sociálnych pomerov za účelom oslobodenia od súdneho poplatku za žalobu. Dňa 30.01.2012 tunajší súd uzneseniami č. k. 26 C 198/2009-41, č. k. 26 C 198/2009-42, č. k. 26 C 198/2009-43 priznal sťažovateľom oslobodenie od súdnych poplatkov za žalobu. Dňa 26.04.2012 tunajší súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-46 pripustil zmenu žalobného petitu. Zároveň tunajší súd listom oznámil sťažovateľom a žalovanému, že uznesenie o zastavení konania zo dňa 05.05.2011, č. k. 26 C 198/2009-30 sa zo zákona zrušuje. Dňa 28.06.2012 tunajší súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-53 pripustil zmenu žalobného petitu. Dňa 22.10.2012 tunajší súd vo veci vytýčil termín pojednávania na deň 23.11.2012. Dňa 24.10.2012 tunajší súd žiadal o zapožičanie spisu 14 C 147/2005 na termín pojednávania 23.11.2012. Dňa 23.11.2012 vo veci sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu rozhodnutia o návrhu právneho zástupcu žalovaného na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 12 C 313/2003. Dňa 26.02.2013 tunajší súd vo veci vytýčil termín pojednávania na deň 12.04.2013 a zároveň vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov, aby najneskôr na súdnom pojednávaní upravila petit žaloby. Dňa 11.04.2013 tunajší súd oznámil stranám sporu, že pojednávanie nariadené na 12.04.2013 bude odročené z dôvodu ospravedlnenia právnej zástupkyne sťažovateľov. Dňa 11.04.2013 tunajší súd vo veci vytýčil nový termín pojednávania na deň 30.04.2013. Dňa 30.04.2013 vo veci sa konalo pojednávanie, na ktorom súd rozhodol rozsudkom č. k. 26 C 198/2009-133. Dňa 17.06.2013 tunajší súd doručoval rozsudok právnej zástupkyňi sťažovateľov a právnemu zástupcovi žalovaného. Dňa 11.07.2013 tunajší súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-136 opravil záhlavie rozsudku zo dňa 30.04.2013, č. k. 26 C 198/2009-133. Dňa 11.07.2013 tunajší súd

vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k odvolaniu sťažovateľov. Dňa 07.08.2013 tunajší súd vyzval sťažovateľov na vyjadrenie sa k odvolaniu žalovaného. Dňa 20.08.2013 tunajší súd vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie. Dňa 10.10.2013 tunajší súd predložil spis sp. zn. 26 C 198/2009-133 Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o podaných odvolaniach. Dňa 22.01.2016 spis sp. zn. 26 C 198/2009 sa vrátil na tunajší súd spolu s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 08.12.2015, č. k. 5 Co 590/2013-173. Dňa 24.08.2016 tunajší súd vo veci vytýčil termín pojednávania na deň 22.11.2016. Dňa 20.09.2016 tunajší súd oznámil stranám sporu, že pojednanie na deň 22.11.2016 bude zrušené z dôvodu návrhu sťažovateľov na prikázanie veci Okresnému súdu Bratislava V z dôvodu vhodnosti, súd zároveň doručoval oznámenie stranám sporu. Dňa 03.11.2016 tunajší súd vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k návrhu sťažovateľov na prikázanie veci inému súdu toho istého stupňa z dôvodu vhodnosti. Dňa 12.12.2016 tunajší súd predložil spis Krajskému súdu v Bratislave za účelom rozhodnutia o návrhu sťažovateľov na prikázanie veci inému súdu toho istého stupňa z dôvodu vhodnosti. Dňa 24.01.2017 bol spis sp. zn. 26 C 198/2009 vrátený z Krajského súdu v Bratislave s rozhodnutím, ktorým návrhu sťažovateľov na prikázanie veci inému súdu toho istého stupňa z dôvodu vhodnosti nevyhovelo. Dňa 23.05.2017 tunajší súd vo veci vytýčil termín pojednávania na deň 17.10.2017. Dňa 07.08.2017 vec sp. zn. 26 C 198/2009 bola Dodatkom č. 7 k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava I na rok 2017 pridelená sudkyňi JUDr. Eve Kresl. Dňa 12.09.2017 tunajší súd zrušil termín pojednávania nariadený na deň 17.10.2017 z dôvodu zmeny zákonného sudcu. Dňa 18.09.2017 tunajší súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov, aby oznámila, v akom stave je konanie vedené na Okresnom súde Bratislava V sp. zn. 12 C 313/2003 a aby sa vyjadrila ku kompenzačnej námietke vznesenej žalovaným, navrhla dôkazy, ktoré navrhuje vykonať a aby upresnila petit žaloby. Dňa 10.01.2018 tunajší súd vo veci vytýčil termín pojednávania na deň 02.03.2018, súd zároveň požiadal Okresný súd Bratislava V o zaslanie rozsudku sp. zn. 12 C 313/2003 a o informáciu, či bolo proti uvedenému rozsudku podané odvolanie a kto odvolanie podal. Dňa 02.03.2018 sa vo veci konalo pojednanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu rozhodovania o návrhu žalovaného na prerušenie konania a oboznámenia sa so znaleckým posudkom predloženým sťažovateľmi. Dňa 13.03.2018 tunajší súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-368 konanie prerušil do právoplatného skončenia konania vedeného na

Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 12 C 313/2003. Dňa 07.06.2018 tunajší súd uložil sťažovateľom povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie proti uzneseniu zo dňa 13.03.2018, č. k. 26 C 198/2009-368. Dňa 07.06.2018 tunajší súd vypracoval predkladaciu správu na Krajský súd v Bratislave za účelom predloženia spisu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľov proti uzneseniu zo dňa 13.03.2018, č. k. 26 C 198/2009-368. Dňa 14.06.2018 tunajší súd doručoval odvolanie sťažovateľov žalovanému na vedomie.

V tejto súvislosti si dovoľím poukázať na skutočnosť, že spis sp. zn. 26 C 198/2009 sa nachádzal v období od 10.10.2013 do 22.01.2016 a od 12.12.2016 do 24.01.2017 na Krajskom súde v Bratislave, ktorý bol predložený tunajším súdom na rozhodnutie o opravných prostriedkoch strán sporu a o návrhu sťažovateľov na prikázanie veci inému súdu toho istého stupňa z dôvodu vhodnosti, ktorému Krajský súd v Bratislave nevyhovel.

... Toho času tunajší súd realizuje procesné úkony v rámci prípravy odvolacieho konania, pričom následne bude vec sp. zn. 26 C 198/2009 predložená Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľov proti uzneseniu tunajšieho súdu zo dňa 13.03.2018, č. k. 26 C 198/2009-368. Vzhľadom na uvedené mám za to, že vo veci sp. zn. 26 C 198/2009 s výnimkou obdobia od 02.09.2009 do 02.07.2010 sa nevyskytlo žiadne významné obdobie nečinnosti tunajšieho súdu a predĺženie konania bolo spôsobené najmä tým, že súd musel rozhodovať o procesných návrhoch sporových strán (najmä sťažovateľov), čo v súvislosti s posudzovaním práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nemožno pričítať v neprospech tunajšieho súdu. Rovnako nemožno pričítať v neprospech tunajšieho súdu predĺženie konania v dôsledku rozhodovania o opravných prostriedkoch strán sporu, vrátane dĺžky tohto rozhodovania.

... V prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje k záveru, že právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov porušené bolo, aby zväzil dôvodnosť a primeranosť finančného zadosťučinenia a nepriznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie v plnej uplatnenej výške vzhľadom na skutočnosť, že sťažovatelia žiadajú 1.000,- € za každý rok konania s poukazom na skutočnosť, že v období od 10.10.2013 do 22.01.2016 a od 12.12.2016 do 24.01.2017 sa spis sp. zn. 26 C 198/2009 nachádzal na Krajskom súde v Bratislave, tunajší súd rozhodoval o početných procesných návrhoch

sťažovateľov, ako aj s poukazom na to, že tohto času súd v konaní sp. zn. 26 C 198/2009 priebežne koná...“

3.2 Sťažovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu takto reagovali:

«Súhlasíme s upustením od ústneho pojednávania a k vyjadreniu porušovateľa základných práv sťažovateľov uvádzame:

1. Nemôžeme sa stotožniť s názorom, že ide o skutkovo a právne zložitú vec, práve naopak o veľmi jednoduchú vec, ktorú súdy rutinne riešia na prvom a jedinom pojednávaní. Ide totiž o zaplatenie bezdôvodného obohatenia za bezodplatné užívanie nebytových priestorov sťažovateľov za konkrétne obdobie, pričom jeho výšku sme doložili správou viacerých RK o bežnom „nájomnom“ za 1 m² nebytového priestoru, určeného na podnikanie v danej lokalite a na ostatok aj znaleckým posudkom.

2. Doba prejednávania veci na odvolacom súde, ktorý vydal kasačné uznesenie, je dobou zakladajúcou zbytočné prietahy u okresného súdu, lebo ním vydané nezákonné rozhodnutie má automaticky za následok porušenie práva na fair proces v jeho časovej dimenzii /m.m. I. ÚS 343/2010/.

3. Ani procesná aktivita účastníka konania v súlade s procesným právom, nesmie ísť na jeho ťarchu a ospravedlnenie jeho dlhodobej nečinnosti. Ani sebanáročnejší spor v právnom štáte nemôže trvať tak dlhú dobu, ako je to teraz na okresnom súde, ak by postupoval koncentrovane a so znalosťou veci. Veď je nemysliteľné, aby sa vec od ostatného pojednávania /2.3.2018/ a vyhlásenia uznesenia /13.3.2018/ ešte aj v súčasnosti nachádzala na okresnom súde a nebola predložená odvolaciemu súdu.

4. Preto navrhujeme našej sťažnosti vyhovieť a priznať odmenu za dva úkony PZ po 147,33 € + 2 x 8,84 RP a 1 úkon za 153,50 + 9,21 € RP = 475,05 € + 20 % DPH, t.j. 95 € = 570,05 €, ktorú treba zvýšiť o 100 %, t.j. na sumu 1.140,10 €, lebo advokátka zastupuje 3 sťažovateľov, a túto sumu priznať na účet JUDr. Eleny Lálíkovej, v lehote 1 mesiaca.»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

5. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 26 C 198/2009:

Dňa 20. júla 2009 bola okresnému súdu doručená *žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom*. Navrhovateľmi boli sťažovatelia a odporcom [REDACTED] (ďalej len „odporca“). Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 26 C 198/2009 a pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Anne Kašajovej.

Dňa 12. augusta 2009 okresný súd vyzval sťažovateľov na doplnenie žaloby.

Dňa 17. septembra 2009 bola okresnému súdu doručená odpoveď sťažovateľov na výzvu okresného súdu.

Dňa 2. októbra 2009 okresný súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-9 vyzval odporcu na vyjadrenie k žalobe.

Dňa 12. novembra 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k žalobe.

Dňa 7. marca 2011 okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 5. mája 2011 okresný súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-30 zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku.

Dňa 16. mája 2011 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania.

Dňa 6. júna 2011 okresný súd požiadal sťažovateľov o predloženie dokladov o skutočnostiach odôvodňujúcich oslobodenie sťažovateľov od súdneho poplatku.

Dňa 20. júna 2011 bolo okresnému súdu doručené potvrdenie sťažovateľa [REDACTED] o osobných a majetkových pomeroch.

Dňa 22. júna 2011 bolo okresnému súdu doručené potvrdenie sťažovateľiek [REDACTED] a [REDACTED] o osobných a majetkových pomeroch.

Dňa 30. januára 2012 okresný súd uzneseniami č. k. 26 C 198/2009-41 (sťažovateľka [REDACTED]), č. k. 26 C 198/2009-42 (sťažovateľ [REDACTED]) a č. k. 26 C 198/2009-43 (sťažovateľka [REDACTED]) priznal sťažovateľom oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 2. februára 2012 bola vec pridelená sudkyni JUDr. Zuzane Kučerovej.

Dňa 29. marca 2012 bolo okresnému súdu doručené rozšírenie návrhu sťažovateľov.

Dňa 26. apríla 2012 okresný súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-46 pripustil zmenu žalobného petitu sťažovateľov. V rovnaký deň okresný súd oznámil sťažovateľom zrušenie uznesenia o zastavení konania č. k. 26 C 198/2009-30.

Dňa 29. mája 2012 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu proti uzneseniu okresného súdu č. k. 26 C 198/2009-46, ktorým bola pripustená zmena žalobného petitu sťažovateľov.

Dňa 28. júna 2012 okresný súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-53 pripustil zmenu žalobného petitu sťažovateľov.

Dňa 24. októbra 2012 okresný súd nariadil pojednávanie na 23. november 2012 a predvolal naň sťažovateľov a odporcu.

Dňa 24. októbra 2012 okresný súd požiadal o zapožičanie spisu sp. zn. 14 C 147/2005.

Dňa 23. novembra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 4. decembra 2012 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľov na zamietnutie návrhu odporcu o prerušenie konania.

Dňa 13. decembra 2012 bolo okresnému súdu doručené podanie odporcu – doloženie listín a vyjadrenie k návrhu na prerušenie konania.

Dňa 27. februára 2013 okresný súd nariadil pojednávanie na 12. apríl 2013 a predvolal naň sťažovateľov a odporcu. V rovnaký deň okresný súd vyzval sťažovateľov na úpravu (spresnenie) žalobného petitu.

Dňa 9. apríla 2013 bolo okresnému súdu doručené rozšírenie žaloby sťažovateľov a replika na podania odporcu.

Dňa 11. apríla 2013 bolo okresnému súdu elektronickou poštou doručené ospravedlnenie odporcu z pojednávania a žiadosť o odročenie pojednávania.

Dňa 11. apríla 2013 okresný súd nariadil nový termín pojednávania na 30. apríl 2013 a predvolal naň sťažovateľov a odporcu.

Dňa 12. apríla 2013 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 30. apríl 2013 z dôvodu ospravedlnenia právnej zástupkyne sťažovateľov.

Dňa 30. apríla 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 26 C 198/2009-133, ktorým zamietol návrh odporcu na prerušenie konania a odporcovi uložil povinnosť zaplatiť každému zo sťažovateľov po 34 300,38 € do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol.

Dňa 29. mája 2013 požiadala sudkyňa o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozhodnutia, ktoré bolo schválené a lehota predĺžená do 14. júna 2013.

Dňa 8. júla 2013 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu č. k. 26 C 198/2009-133.

Dňa 11. júla 2013 okresný súd vyzval odporcu na vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľov.

Dňa 5. augusta 2013 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu proti rozsudku okresného súdu č. k. 26 C 198/2009-133.

Dňa 7. augusta 2013 okresný súd vyzval sťažovateľov na vyjadrenie k odvolaniu odporcu.

Dňa 20. augusta 2013 okresný súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-157 uložil odporcovi zaplataenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 24. septembra 2013 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľov k odvolaniu odporcu.

Dňa 3. októbra 2013 okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“).

Dňa 8. decembra 2015 krajský súd uznesením č. k. 5 Co 590/2013-173 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 21. januára 2016 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 24. augusta 2016 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľov na prikázanie veci Okresnému súdu Bratislava V z dôvodu vhodnosti.

Dňa 19. septembra 2016 okresný súd nariadil pojednávanie na 22. november 2016 a predvolal naň sťažovateľov a odporcu.

Dňa 20. septembra 2016 okresný súd zrušil nariadené pojednávanie z dôvodu návrhu sťažovateľov na prikázanie veci Okresnému súdu Bratislava V.

Dňa 23. septembra 2016 bol okresnému súdu doručený dopyt Okresného súdu Bratislava V na stav veci.

Dňa 26. septembra 2016 okresný súd oznámil stav veci Okresnému súdu Bratislava V.

Dňa 3. novembra 2016 okresný súd vyzval odporcu na vyjadrenie k návrhu sťažovateľov na prikázanie veci Okresnému súdu Bratislava V.

Dňa 16. novembra 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k návrhu na prikázanie veci.

Dňa 12. decembra 2016 bol spis predložený krajskému súdu, ktorému bol doručený 19. decembra 2016.

Dňa 29. decembra 2016 krajský súd uznesením č. k. 8 NcC 70/2016-194 nevyhovel návrhu sťažovateľov na prikázanie veci Okresnému súdu Bratislava V.

Dňa 2. januára 2017 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľov k vyjadreniu odporcu.

Dňa 24. mája 2017 okresný súd nariadil pojednávanie na 17. október 2017 a predvolal naň sťažovateľov a odporcu.

Dňa 7. augusta 2017 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. Eve Kresl na základe dodatku č. 7 k rozvrhu práce na rok 2017 sp. zn. 1 Spr R 6/2017 zo 4. augusta 2017.

Dňa 12. septembra 2017 okresný súd zrušil pojednávanie nariadené na 17. október 2017 z dôvodu zmeny sudkyne.

Dňa 18. septembra 2017 bol spis zapožičaný Okresnému súdu Bratislava V.

Dňa 20. septembra 2017 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 9. októbra 2017 okresný súd požiadal sťažovateľov o informáciu o stave konania na Okresnom súde Bratislava V.

Dňa 12. októbra 2017 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľov.

Dňa 7. novembra 2017 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľov.

Dňa 5. februára 2018 okresný súd nariadil pojednávanie na 2. marec 2018 a predvolal naň sťažovateľov a odporcu.

Dňa 27. februára 2018 bolo okresnému súdu doručené stanovisko odporcu k vyjadreniu sťažovateľov.

Dňa 28. februára 2018 bol okresnému súdu sťažovateľkou [REDAKOVANÉ] doručený znalecký posudok týkajúci sa výšky bezdôvodného obohatenia.

Dňa 2. marca 2018 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 5. marca 2018 bola okresnému súdu doručená replika sťažovateľov k návrhu odporcu na prerušenie konania.

Dňa 13. marca 2018 okresný súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-368 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 12 C 313/2003.

Dňa 10. apríla 2018 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu č. k. 26 C 198/2009-368.

Dňa 7. júna 2018 okresný súd uznesením č. k. 26 C 198/2009-375 uložil sťažovateľom zaplataenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 7. júna 2018 okresný súd predložil spis krajskému súdu.

Dňa 14. júna 2018 okresný súd zaslal odvolanie odporcovi.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní *o vydanie bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom* vedenom pod sp. zn. 26 C 198/2009 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

10.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému konaniu uvádza, že vzhľadom na väzbu s paralelne prebiehajúcim konaním Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 12 C 313/2003 (Bečvář a Bečvářová v. Česká republika, rozsudok č. 58358/00 zo 14. 12. 2004) možno posudzovanú záležitosť považovať po vecnej stránke za

zložitejšiu. Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevyomykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

10.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil takú výraznú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetných konaniach k zbytočným priesťahom. Pre neúčast' sťažovateľov, resp. ich právnej zástupkyne na pojednávaní a pre návrh na prikázanie veci inému súdu síce v dvoch prípadoch museli byť pojednávania odročené (12. apríla 2013 a 22. novembra 2016), avšak v kontexte celkovo dlhého napadnutého konania je toto nesúčinnosťné konanie sťažovateľov menej významné. Pokiaľ sťažovatelia podávali procesné návrhy (zmena petitu žaloby, odvolanie, prikázanie veci inému súdu), ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných navrhovateľom procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priesťahy (napr. I. ÚS 31/01). Zbytočné priesťahy v napadnutom konaní teda neboli vyvolané správaním sťažovateľov.

10.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že trvanie napadnutého konania od podania žaloby (20. júla 2009) do dnešného dňa viac ako deväť rokov je už samo osebe neprimerané, aj keď sa súvisiaci spis nachádzal na krajskom súde celkovo dva roky a štyri mesiace, uvedené obdobia v okolnostiach danej veci nemožno pričítať na vrub okresnému súdu.

Okresný súd bol však v preskúvanom konaní aj opakovane nečinný, konkrétne od 12. novembra 2009 do 7. marca 2011 (jeden rok a štyri mesiace), od 22. júna 2011 do 30. januára 2012 (sedem mesiacov) a od 21. januára 2016 do 19. septembra 2016 (deväť mesiacov). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas dvoch rokov a ôsmich mesiacov okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia ako navrhovatelia v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzajú, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným priesťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a ani správania

účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Ústava pritom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prietáhov.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

11. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

12. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať finančné zadosťučinenie každému v sume po 8 500 €, pretože *„už samotná existencia sporu vnáša do ich života značnú záťaž, pocity beznádeje až dosahujúcich podobu skutočných útrap“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k záveru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov považuje za primerané vo výške každému po 2 000 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (napr. II. ÚS 67/03).

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 3.

13. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti z 23. októbra 2017 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu zo 14. augusta 2018). Za dva úkony vykonané v roku 2017 patrí odmena v sume dvakrát po 147,33 € a režijný paušál dvakrát po 8,84 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2018 patrí odmena v sume 153,50 € a režijný paušál 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa by predstavovali celkove 475,05 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 50 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 237,52 €. Spolu s režijným paušálom teda jednému sťažovateľovi prislúcha odmena v sume 237,52 €. V prípade troch sťažovateľov tvorí náhrada trov právnej služby advokátom celkovú sumu 712,56 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 142,51 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľov predstavujú celkove sumu 855,07 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

14. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2018